

М О Н С У Н И

Нико се из наше генерације није тако искрено радовао на сцени као Слободан Ђурић. И нико није био до те мере осетљив на глумачке смицалице које су рушиле изворност глумачке игре. Повлачио би се у таквим тренуцима у себе видно узнемирен. "Шта је Бобане, реци и спаси душу" - покушавао сам да га кроз смех одобровољим. "Монсуни Гојчило (тако ме је увек звао), монсуни... монсуни..." - биле су једине речи које би са осмехом превалио преко усана.

Стамен, чврстог, запућеног корака, својом појавом је просто призивао *херојски репертоар*. Такве улоге, међутим, нису својом суштином припадале његовој ведрој и веселој природи. Слободан их је, разуме се, играо са пуним професионалним и уметничким покрићем, али је кроз игру користио сваку прилику да им се подсмехне и да их извргне руглу.

Његово духовито усклађивање говорне радње са физичком радњом на сцени памтим још из времена када је почињао каријеру у Расовом позоришту. "Када играм целим бићем, сцена је за мене трусно подручје" - коментарисао би насмејан и зајапурен своју глумачку заиграност.

Нушићев *Мистер долар* је представа која је означила потпуну прекретницу у његовој каријери. Позоришни Београд је Слободановог келнера Жана доживео као блиставу и надахнуту глумачку креацију. Свођењем и онеобичавањем своје игре, он је неопажено прелазео из улоге коју тумачи у улогу коментатора своје игре. Тим неочекиваним преласцима у приватност, изазивао је у гледалишту урнебесни смех. Питали смо се да ли се његов Жан додварава снобовима, или се Слободан као глумац смеје њиховој умишљености. Заварава ли као набеђени милионер сам себе, или се, у очијукању са публиком, смеје лаковерности своје улоге? Бранећи и,

истовремено, поричући заблуду свога Жана, он је мајсторски усложњавао и богатио улогу импровизацијом и богатим слојевима хуморности.

Његовог преваранта и надрипоету Алексу (барона Голича) из Стеријиног *Лаже и паралаже*, памтим по упеваном славјаносербском језику и широким театралним гестовима којима обмањују своје жртве. Као да и сам кроз игру покушава да разлучи да ли је то што говори истина или само заводљива лаж. Када у директном контакту са публиком тражи да му се помогне у тој "дилеми", Слободан кроз салве смеха полако открива тајну својих глумачких двосмислица.

У представи *Весели дани или Терелкинова смрт* Сухово-Кобилина, у надахнутој режији Бранка Плеше, у доследно спроведеној мајерхолдовској поетици, Ђурићев Распљујев се телом и покретом, без реализма и психологије, без поистовећења са ликом, са наглашеном реториком која исмева вербални театар, устремљује и сикће попут кобца на све око себе. Градећи снажну метафору о безобзирној државној и полицијској тортури, у финалу представе прави потпуни обрт у својој игри претварајући силу у њену супротност. Насилништво његовог Распљујева се руши и осипа у гротескној трапавости.

У Држићевом *Дунду Мароју* са комплетном мушком поделом, у улози куртизана Лауре, са дречавом периком, маљавим грудима и наметљивим успијањем, Слободан Ђурић самом својом појавом изазива урнебесан смех и снажан аплауз подршке из гледалишта.

Његов Рагби из *Бубе у уху* трчи кроз ходнике и собе Фејдоовог прељубничког хотела. Усплахирен и изгубљен у простору, са лулом у устима игра сабраног енглеског центлмена, кријући несклад и невољу једног шепртље. Све то постиже у изузетно кратким и упечатљивим сценама. Та сажетост, усредсређеност и брзина његових реакција дају читавој креацији изворну спонтаност.

Пре него што нас је заувек напустио, одиграо је Сејмона из *Васе Железнове* Максима Горког. Трагикомичним полутоновима и нијансама исповедао је у тој улози неку врсту покајничке, готово тестаментарне искрености.

Миливоје Живановић нам је говорио да ако публика присвоји неку од наших реплика са сцене и почне да се њоме служи у нашој свакодневици, то постаје највеће признање које један глумац може да заслужи. Веће и значајније од било какве званичне критике. "То је - тврдио је Миливоје - најочигледнији доказ колико је наша уметност присутна у животима других."

Уметност Слободана Ђурића је стигла до најширих слојева публике. То нам је у свој својој ведрини посведочио његов неодољиви Милић Барјактаревећ из Николићеве телевизијске комедије *Извињавамо се, много се извињавамо*, у режији Соје Јовановић. Тај успешни и довитљиви пољопривредник што са крштеницом у џепу путује од сајма до сајма, верујући да ће срести сродну душу и основати са њом породицу, освојио је преко ноћи својим шармом цело телевизијско гледалиште. Његова узречица "извињавамо се, много се извињавамо", којом се поигравао у безброј ироничних нијанси, у трену је постала поштапалица и "птица ругалица" наших сународника широм Србије.

Слободан је у Југословенском драмском позоришту увек стишавао и релативизовао све своје успехе. "Не дам да ме понесе сва та халабука." Трудио се да не повреди било чију глумачку сујету. А ако би нека од њих својом злурадошћу ипак стигла до његових ушију, повлачио би се у себе дубоко постиђен туђом завишћу. Ја бих га тако скрајнутог и занемелог погледао са чуђењем, а он би, по навици, климнуо главом и кроз осмех промрмљао: "Монсуни Гојчило, монсуни... монсуни..."

Из глумачке бележнице 2007. год.